

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben házhoz hordva:</i>	<i>Vidéken postai szétküld:</i>
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy hóra . . . 1 „	Egy hóra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főt 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr | Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 | Nyitótár sora . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-ecsanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert köztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Magyar királyi udvartartás.

Arad, deczember 28.

(—s) Mikor az ellenzéki pártok a tervezett kölcsönös koszoruzó és kiengesztelő ünnepélyt lehetetlenné tették, azonnal rá mutattunk arra, hogy ez izléstelen és tapintatlan heczcz, mert megsértése a tagaghatatlan katonai vitézségnek, melyet pedig a valódi lovagias férfinak még ellenségében is becsülnie kell.

Rá mutattunk e heczcznek izléstelen és tapintatlan voltára különösen azért, mert előre láttuk, hogy az a legnagyobb mértékben megsérti a katonai vitézség legmagasabb képviselőjét, felséges királyunkat.

Sajnos, hogy balsejtelmű várakozásunkban nem csalódtunk, amennyiben az udvar az ellenzéknek fanatikus izgatása folytán hirtelen elutazott Gödöllőről Bécsbe.

És még hozzá ennek a sajnálatos incidensnek éppen az idén kellett megtörténnie, miután a negyed százados koronázási jubileum méltó emlékeül felséges urunk Budapest fővárost székvárossá avatta. Ez a nagy fontosságú esemény, melyet tagadhatatlanul Szapáry Gyula gróf akkori miniszterelnöknek köszönhetünk, előre vetett árnyéka volt egy meszebb menő akciónak, melyet most Wekerle Sándor miniszterelnök készül megvalósítani.

A miniszterelnök ugyanis a legutóbbi napokban komoly és elhatározó hivatalos lépéseket tett arra nézve, hogy Budapest székvárosi jellegének a szó legigazibb értelmében megfeleljen. Wekerle előkészületeket tett oly irányban, hogy a magyar királyi udvartartás, mely az idők különféle viszonyai miatt elég régóta csupán elvben létezett, valóságban is vissza álltassék. Ez a nagy jelentőséggel bíró terv, sőt mondhatjuk, tény, mert hisz a miniszterelnök már az előkészületi ténykedés terére lépett, amennyire méltó bizonyítéka Wekerle magas koncepczióju nemzeti politikájának, ép oly fényes jele Ő felsége legalkotmányosabb érületének, miután a miniszterelnök kétségkívül csakis a Felső helyeslé belegegyezésével foghatott hozzá a tervnek keresztülviteléhez.

Wekerle Sándor, mint miniszterelnök a legutóbbi napokban dr Pauler Tivadarhoz, az országos levéltár igazgatójához hivatalos leiratot intézett, melyben őt arra hívja föl, hogy a magyar királyi udvartartásra vonatkozó minden alkotmány és jogtörténeti adatot kutattasson föl s pozitív adatoknak fölterjesztése mellett tegyen jelentést. Ennek megtörténte után pedig, a mint hírlik, a miniszterelnök azonnal megteendő a további lépéseket, melyek a magyar királyi udvartartás visszaállításának törvényjavaslati előkészítésében fognak állani.

Szóval e kérdést a miniszterelnök a komoly megvalósítás stádiumába viszi, ami nemcsak azért kedves és becses nekünk, mert ebből biztosan következtethetünk arra, hogy Ő felsége jóságos kegyelménél fogva a legutóbbi bántódást is kész volt elfelejteni, hanem főképp azért tartjuk nagyra a miniszterelnöknek komoly és sikeres akcióját, mert ez legfényesebb tanujele ismét Ő felsége legalkotmányosabb érületének, legszebb bizonyítéka Wekerle Sándor nemzeti irányu politikájának és várva-várt teljesülése a nemzet egy hón táplált óhajlásának.

Valóban Wekerle Sándor nem kedveskedhetett volna szebb és dicsőbb ajándékkal a nemzetnek, mint a magyar királyi udvartartással!

Belföld.

Wekerle Bécsben.

A magyar miniszterelnök esütörtökön Bécsbe utazik, hogy a Münchenből hazatért királynak különböző ügyekben jelentést tegyen. Wekerle utja azonban a valutaműveletek keresztülvitelével is szoros kapcsolatban áll. A N. Fr. Pr. értesítése szerint Wekerle végleg meg akarja állapítani Steinbach pénzügyminiszterrel a pénzügyi műveletek megkezdésére vonatkozó lépéseket. Valószínű, hogy ugyanezen ügyben a Rotschild-csoport tagjaival is majd értekezni fognak.

Vörös László főispán.

Mint a kereskedelmi miniszteriumhoz közel álló körökben beszélik, — írja a B. H. — Vörös osztálytanácsost, e miniszterium egyik legjelesebb tisztviselőjét és a vasutengedélyezési osztály főnökét közelebb kinevezik Csongrád megye főispánjává.

A pápa levele.

Az első konzisztórium napján Bécsbe utazó pápai követ, a szokásos bullán kívül, egy a magyar házassági kérdésre vonatkozó levelet nyújt át ő felségének.

Polgári házasság.

A hazai s az osztrák sajtó egy idő óta különféle híreket közöl olyan tárgyalásokról, melyek a miniszterelnök és a római kuria között folynának a polgári anyakönyvvezetést s a házassági jogot illetőleg. A „Nemzet” tegnapi esti lapjának egyik cikke a híresztelésekkel foglalkozik, s megegyezően azokat a híreket, mintha a kormány akár Kálnoky gr. külügyminiszter, akár mások útján ily tárgyalásokat folytatna. „E tárgyalásoknak, ugymond, egyáltalán semmi szubsztrátuma sem lehetne. A polgári anyakönyvvezetés behozatala és a házassági jognak egységes polgári institucziók szerint való rendezése, egyik vallásnak belső szervezetét avagy hitelvéit sem érintheti. Lényegében véve csakis arra vonatkozik, hogy érintetlenül megmaradván az egyes vallásfelekezetek teljes szabadsága az egyházilag gyakorolt funkciók teljesítésére a jövőben is: az állami jogrend tekintetéből állami szempontból szükségesnek ítélt

teendőket polgári közegek, a köztörvény rendelkezéseinek megfelelőleg fogják végezni.”

A horvát országgyűlés.

A két horvát ellenzéki párt fuzionált és ezentul mind a kettő a jogpárt programjának alapján fog állani. A jogpárt már az országgyűlés legközelebbi ülésén ki fogja jelenteni, hogy kilép. Az országgyűlés tehát teljesen ellenzék nélkül marad.

Tizezer forintos lopás az aradi postán.

— Saját tudósítónktól. —

Alig mult egy éve annak, hogy a vasuti postát megrabolták, mely egyszersmind emberáldozatot is követelt magának, már ujabb postalopásról veszünk értesülést, mely az aradi postahivatalnál lett páratlan ügyességgel elkövetve.

A tegnapi nap délelőttjén még sejtelve sem volt senkinek a tettről, midőn a délután folyamán kiszivárgott a hír, s kisebb-nagyobb csoportok alakultak az utcákon s a kávéházakban, melyek mind csak az esetet tárgyalták.

A kezdetben hihetetlennek látszó hír valónak bizonyult, bár ez ideig a tett mikénti elkövetéséről még az eset által legközelebből érdekelt egyének sem képesek felvilágosítást adni.

A tény az, hogy a posta csomagfeladási osztályának helyiségéből egy körülbelül tizezer forintot tartalmazó vasládát ismeretlen tettes elloptott. Kétségtelen, hogy tettét páratlan ügyességgel hajtotta végre, úgy, hogy a helyszínén az ereszak legkisebb nyoma sem látható. A tolvaj még a láda feltörését sem találta szükségesnek, mikülönben is idejébe és erőlködésébe került volna, hanem jobbnak látta az egész ládát magával vinni.

De ez a körülmény arra is alapos gyanúokat szolgáltat, hogy az illető nem lehetett teljesen ismeretlen a helyzettel, amennyiben a láda tartalma nem volt titok előtte.

A lopásról értesített főkapitány, Sárkut Domokos, Nyári Béla alkapitány, s Bartók Kálmán rendőrhadnagy azonnal a helyszínére siettek, hogy az esetről jegyzőkönyvet vegyenek fel, s a szükséges előnyomozások megtételére nézve intézkedjenek.

A postafőnök, Purozell Béla br. oda nyilatkozott, hogy ő részéről senkit sem gyanúsít, miután az alatta szolgáló közegek mind megbízható egyének, kik kötelességeiket megteszik, s kik a gyanura soha okot nem szolgáltatottak.

A főkapitány éppen ez okból sürgős intézkedést rendelt el, s nagyon valószínű, hogy a még most ismeretlen tettes, a legrövidebb idő alatt kézre fogkerülni.

A vizsgálatot Nyári Béla alkapitány vezeteli erélyesen. Tegnap estig már három

postaszolgát és Keresztes János volt levélhordót hallgatta ki.

Bővebb részletek közlésétől a vizsgálat érdekében tartózkodnunk kell.

Az eset városszerte kínos feltűnést keltett.

Tanügy.

Meghívás.

Arad szab. kir. város községi iskolaszéke f. évi decz. hó 29-én, azaz csütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kistermében rendezes havi ülését tartja, melyre a t. iskolaszéki tag urak tisztelettel meghívattak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Arad szab. kir. város gazdasági székének átirata a községi iskolák részére az 1893-ik évre szükséges különféle irószerek szállítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.

2. Az iskolafelügyelő előterjesztése a polgári leányiskola költségeinek részben fedezésére biztosított 1450 frtnyi évi államsegélynek az 1892-3-ik évre való folyósítása iránt teendő felterjesztés tárgyában.

3. Az iskolafelügyelő előterjesztése az 1893. évi szünnapok naptárának megállapítása iránt.

4. Az iskolafelügyelő előterjesztése a város területén létező magán óvodák tulajdonosai részére megszavazott évi 200—200 frt városi segélynek folyósítása iránt.

5. Az iskolafelügyelő jelentése az iskolamulasztásokról.

Aradon, 1892. deczember hó 24-én.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

A Panama-botrány.

— deczember 28.

A Panama-bizottság csütörtökig elhalasztotta tárgyalásait, s addig csak a hírlapi kombinációk és vádaskodások izgatják a francia közvéleményt. Ezek a vádaskodások semmivel sem komolyabbak mint a nagyhatalmu parlamenti bizottsági, hiszen az enquete-bizottság albizottsága a Panama-ügy törvényszéki iratainak áttekintése után arra a meggyőződésre jutott, hogy azokban megvesztetési tény nem fordul elő.

A „Figaro” s a „Justice” már egész nyíltan adnak annak a meggyőződésüknek kifejezést, hogy rut visszaélés történt parlamenti tagok neveivel, s hogy a szenzációhajhászatnak is sok szárad a lelkén.

A „Figaro” szerint Brouardel tanár jelentéséből az derül ki, hogy — mint az „Aradi Közlöny” tegnap táviratai közt hozta — Reinach báró mérge által halt meg. A mérge 7 vagy 8 órával a halál beállta előtt vétetett be. E véleményt hir szerint most a Panama-ügyben vádlottak védői fel akarták használni arra, hogy a vizsgálat kiegészítése végett a per elhalasztását kérik.

Ugyancsak tegnap egy interview-et közöl Andriex-el, a ki kijelentette, hogy Herz Cornelius ellen mintegy két év előtt mér-

gezési kísérletet követtek el, melytől Reinach nem állott távol.

A „Petit Journal” a sokat emlegetett Herz Cornelius egy érdekes, bár tendenciózus jellemzését közli. A cikk iránya főleg Clemenceau ellen irányul, a kire valóságos gyűlölettel támad, a miért Herz-zel állítólag „gyanus” összeköttetésben állott. A jellemzés szinte mesészerű hatalmat tulajdonít Herznek, a ki a köztársaságnak a leírás szerint valóságos uralkodója volt. A legmagasabb személyek meghajoltak ultimátuma előtt, egy homlok-összeránczolása minisztereket buktatott, elégedetlensége parlamenti válságokat okozott.

A néplap a leírása az alsóbb néposztályok felizgatására szánt közlemény, de a párisi mérvadó körök még sem nevetnek rajta, mert az utca máris bele-beleszól a Panama-hajzába, sőt a dynamit is feltűnik a látványon.

A Gaulois szerint Freycinet Carnotnál volt és megmagyarázta neki az Andriex-val való találkozását. Freycinet megkérdezte Andriex-től, mi az eliene intézett támadások oka, mire Andriex kijelentette, hogy ő e támadásoktól távol áll s nincs semmi anyaga Freycinet ellen.

Carnot hosszabb ideig tanácskozott Sausier generállal, Páris katonai kormányzójával. A radikális lapok követelik Freycinet elbocsájtását.

Andriex-ről azt beszélnek, hogy viszonyát a hadügyminiszteriummal fenntartotta, miután különösen külföldi dolgokban, még akkor is szolgált mint tudósító, mikor már nem volt rendőr-prefektus.

Az ügyvédi kamara valószínűleg indítványozni fogja, hogy Grévy Albertet és Renault szenátort töröljék ki az ügyvédek lajstromából.

Chassaing szocialista képviselő törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé, melyben indítványozza, hogy a Panama-társaság igazgatóit, kiket jelenleg vesztegetés miatt üldöznek, biztosítsák büntetlenségéről, ha megnevezik a 140 megvesztegetett képviselőt.

Annak a hire jár, hogy a dinamittársaságot leleplezik s ennek a leleplezésnek a vége a Panama-botránynál is nagyobb botrány lesz. A toxicologiai intézet megczafolja a Figaro közleményeit, melyek Reinach báró halálára vonatkoznak. Hir szerint tegnap délután a Reinach-féle palota előtt dinamitbomba-találtak.

Az aradi árvaházért.

— Az újévi üdvözlések megváltása. —

Felhívás Arad szabad kir. város közönségéhez!

A város közönségének áldozatkészségéből összegyűlt jótékony adományokból a régóta nélkülözött árvaház 1893-ik évben fel fog épülni s társadalmunk legszerencsétlenebbjei, a szülőtlén árvák hajlékot fognak találni, mely-

ben gondos ápolás és nevelés mellett a haza hasznos polgáraivá képeztetnek.

A jelen rendelkezésre álló árvaház-alapot az építkezési kiadások nagyrésztben kimerítendik. Az alapnak folytonos gyarapításáról kell gondoskodnunk, hogy a felszerelési kiadásokat fedezhessük.

Igen sokan vannak városunkban, akik állásuknál s egyéb összeköttetéseiknél fogva jelentékenyebb összeget költenek el a csakhamar feledésbe menő újévi gratulációkra.

Kedvesebben az ég előtt, jótékonyabban a társadalom előtt újévi üdvözlést nem gyakorolhatunk, mintha azon összeget, melyet ily „men kiadni szoktunk, azon szerencsétlenekre fordítjuk, kik nélkülöznek a szülőket, kik mint vagyontalan és tehetetlen árvák a felebaráti szeretet és könyörületeség igénybe vételére vannak szorítva.

Hatósági engedélyt nyertünk arra nézve, hogy az aradvárosi árvaház alapjának növelésére újévi üdvözlések megváltása czimén adományokat fogadhassunk el, s e célra aláírási iverket nyithassunk.

Aradváros lelkes közönsége, mely rövid idő alatt lehetővé tette azt, hogy a város méltóságának és igényeinek megfelelő árvaház építtessék, bizonyára továbbra is gyakorolni fogja azon jótékonyágát, melyet az árvaházban elhelyezendő szerencsétlen árvák fenntartása és neveltetése igénybe veend.

Felhívjuk tehát Aradváros tisztelt polgárait, felhívunk minden emberbarátot, hogy a megnevezett helyiségekben kitétt iverken újévi üdvözlések megváltása czimén, az aradvárosi árvaház-alap gyarapítására nevük leírásával a megváltási összeget bejegyezni és a kegyadományt azon helyiség tulajdonosának vagy megbízottjának, kinél az aláírási iver elhelyezve van, átadni sziveskedjenek.

Ivek lesznek kitéve a polgármesteri, a főkapitányi és a gáj-külvárosi alkapitányi hivatalokban, a Kaszinó s Lloyd helyiségében, a helybeli 5 pénzintézetben.

A megváltási összeg az adakozó nevével együtt a helybeli lapokban közöltetni fog.

Arad, 1892. decz. 21.

Salacz Gyula,

királyi tanácsos, polgármester, árvaházbizottsági elnök.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 772.2 mm., délután 2 órakor 772.3 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor 0° — 12.5, délután 2 órakor 0° — 5.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 2, délután 2 órakor EN. 5. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

TÁRCZA.

— Deczember 29. —

Életemből.*

— Irta: Mascagni Péter. —

Életemben még eddig kevés a tapasztalat; de azt hiszem, hogy szenvedéseknek, hányódásoknak elbeszélése mégis inkább érdekli a publikumot, mint a titokteljes kaland. Ha boldogok és szerencsések vagyunk, emlegetnek; de ha nem, az ördög sem törődik velünk.

Szándékom rövid életpályámról néhány vonást feljegyezni. — Hisz én is töltöttem sanyaru, vagabundus természetű éveket, s reám az ezekre való visszaemlékezés mindig vonzóan, lehangelően hat. Szeretek visszagondolni az évekre; hisz még akkor semmi, senki voltam.

A mailandi conservatoriumot 1881—84. közt látogattam. Nincs okom sem a tanároknak, kik tanulásra buzdítottak, sem az iskolatársakra panaszkodni; hisz ők mindnyájan javamat akarták. Egy időben csak azon vettem

magam észre, hogy Heinet olvasom Rateliff fordításában. — A verseket szépeknek találtam s a mennyi esztikai ismeretem a gymnasiumból volt, rá mondtam, hogy harmonikusak is. — Szavaltam belőlük ének idején; miközben szobámban fel s alá jártam, lelkesedtem értük, sőt annyira beléjük bolondultam, hogy más sem forgott az agyamban, mint Heine drámájában Thoms korcsmája, vagy Vilmos képzelt betegsége, valamint a költő kalandos élete.

Ha elaludtam, álomban mintegy meglepett a Vilmos és Mari szerelmi duettjének hangja és zenéje. S én nem is pihentem ezen álmok után mindaddig, míg meg nem irtam három darabom közül azt az operát, mely az én első művem. A nyári vakációban, melyet 1882-ben Livornóban töltöttem, a duett nagy részét leirtam, s befejeztem Mailandban.

Mindez nem akadályozott meg, hogy vig ficzkó ne legyek. Törttem én is függetlenség, szabadság felé. Szóttam terveket, mi minden lesz, lehet belőlem. A színészet iránti vágyam folytán elhagytam a conservatoriumot s második karmester lettem egy színésztársaságnál, mely előadásait ezuttal Cremonában akarta megtartani.

A társulat valami Forli nevű volt, s

a szegény ördög nekem 5 lírát ígért napjára, a mit bámulatos pontatlansággal meg is fizetett.

Sohasem kívánok olyan sorsot senkinek, minő ekkor az enyém volt.

A társulat Cremona, Piacenza és Reggio D' Emilia városokban fordult meg. Egyszer az első karmester meghült, beteg lett. Pár napig ágyban kellett feküdnie, s így a vezető én lettem. Ez az ember mindig egészséges volt, mint a makk s ilyen esetben sohase adta át kezembe a karmesteri dirigáló pálcát. De a várt kitüntetéset, t. i. hogy dirigálhatok, Parmában megkaptam, s ekkor Lecoq „Szív és kéz” darabja előadását veztettem.

Parmából Bolognába mentünk a Brunetti színházba.

A bevételek apadtak; kicsinyek voltak, s egy nap csak arra ébredtünk, hogy Forli ur felosztatta társulatát s mindenkinek kiadta az „utlevélét.”

Összepakoltam holmimat, s szomorúan, mint a megvert kutya, állítottam be Livornoba családomhoz, mintán előbb nagy ügygyelbajjal előteremttem az utiköltséget.

*

Elmúlt a nyár és az ősz. Ujból Forlitól kaptam meghívást, mely Nápolyba szól. A

* A híres zeneköltőnek, Mascagninak most jelent meg az önéletrajza; a „Parasztbecsület” és a „Rantzau” híres szerzőjének itt adjuk életét kivonatban.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Deczember 29. —

Változás nem várható.
Hosszabb ideig állandó.

H I R E K.

Deczember 29. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Tamás. — Protestáns naptár: Dávid. — Görög-keleti naptár (deczember 17.): Dániel. — A nap két 7 óra 49 perc, nyugszik 4 óra 15 perc.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Holyiségi: [polgári iskola, földszint].

Deczember 29. A Barabás-Baráth sajtóper tárgyalása.
Deczember 29. Az aradmegyei takarékpénztár rendkívüli közgyűlése.

Deczember 29. Az iskolaszék ülése d. u. 4 órakor.
Deczember 31. Tüzes Béla gyermekgyilkossági ügyének végtárgyalása a törvényszéknel.

Január 9. Aradmegyei közjogi bizottságának évnegyedes közgyűlése délután 9 órakor.

Január 29. Kamarai tárgyalások a megyében.

— Személyi hir. F á b i á n László főispán ma reggel Budapestről hazaérkezett. — R o s e n b e r g Sándor dr aradi főrabbi Nagyváradra utazott.

— A hivatalos lapból. A király Th i e r r y Alajos budapesti ítéletbíró, a curiai bírói cím és jellegek egyidejű adományozása mellett, a fumei törvényszékhez elnökké nevezte ki.

— Aradváros választói. Az „Aradi Közlöny” tegnapi számában már említettük, hogy Aradváros központi választmánya véglegesen összeállította az országgyűlési képviselő választóknak jövő évben érvényes névjegyzékét.

A névjegyzék összesen 2148 szavazati joggal bíró választó polgárt foglal magában, kik közül a belvárosra 1629, Sarkad és Pernyáva külvárosokra 293, Gáj, Sága, Poltura külvárosokra és a tanyákra pedig 226 választó esik. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a belváros választói közül 2 régi jog, 16 földbirtok, 205 házbirtok, 1093 jövedelem és 313 értelmiség alapján gyakorolhatja választói jogát. Sarkad és Pernyáva külvárosokban 72 földbirtok, 67 házbirtok, 141 jövedelem és 13 értelmiség alapján adózó polgár bír szavazati joggal. Végül Gáj, Sága, Poltura külvárosokban és a tanyákon 170 választónak földbirtokon, 2-nek házbirtokon, 49-nek jövedelmén és 5-nek értelmiségén alapul a választási jogosultsága. Aradváros választói ilyen összeállított névjegyzékének egy példányát pedig a városi törvényhatósági bizottság közgyűléséhez terjeszti fel a központi választmány.

— Pénztárvizsgálat a városnál. Aradváros házipénztárát tegnap vizsgálta meg S a l a c z Gyula polgármester elnöklete alatt a pénztárvizsgáló bizottság, a mely mindent példás rendben talált.

— Rendjelviselési engedély. Ő Felsége megengedte, hogy V á r a d y Ferencz esperes-

plebános a török császári Osmanie-rend III. oszt. jelvényét elfogadhassa és viselhesse.

— Az aradmegyei takarékpénztár ma, csütörtökön délután 3 órakor tartja meg saját helyiségében általunk már jelzett, nagyfontosságú r e n d k i v ü l i k ö z g y ű l é s é t, melyre a részvényesek figyelmét e helyen is újból felhívjuk.

— Ujévi üdvözlések megváltása. Kimutatás az ujévi üdvözléseknek az árva-ház alapja javára való megváltásáról. az a r a d - c s a n á d i v a s u t i g a z g a t ó s á g á n a k 12. sz. ivén: Boros Beni 5 frt, Az arad-csanádi vasut igazgatósága 10 frt, Hegedüs László 2 frt, Szathmáry Mihály 1 frt, Sármezey Endre 1 frt, Koronkay Ferencz 50 kr, Dani 1 frt, Kövér 30 kr, Kovács 50 kr, Medveczky 1 frt, Scheffel 50 kr, K. A. 50 kr, Szathmáry János 1 frt, Révész Adolf 1 frt, Wolf Ferencz 30 kr. S a l a c z Gyula kir. tanácsos polgármester 22. sz. ivén: Dániel Kálmán 2 frt, Matavowszky Nándor dr 3 frt, Posgay Lajos dr 3 frt, Fényes Dezső 5 frt, Ditrichsteinné 3 frt, Révész Nándor 2 frt, Petko Lázár dr 2 frt.

— Megyehizottsági tagok választása. B a t t o n y á n, Csanádmegyének e 14,000 lelket számláló városában, a napokban végbement megyebizottsági tagok választásánál az ellenzék, szervezetlensége következtében, érzékeny vereséget szenvedett, a mennyiben csak egy tagját választották meg, míg a kormánypártnak hat jelöltje került be a bizottsági tagok közé. C s a n á d - P a l o t á n, K e v e r m e s e n, T o r n y á n, K u n á g o t á n minden nagyobb érdeklődés nélkül történtek meg a választások.

— A radnai telekkönyvvezető. Mint illetékes helyről értesülünk, az üresedésben levő radnai telekkönyvvezetői állásra R u s s u Gyula kisjenői telekkönyvvezető nevezetett ki. Russuban, ki január 1-én foglalja el új állomását, a kisjenői járásbíró egy lankadatlan szorgalmu és sympathikus tisztviselőjét, — az előkelő társaság pedig általánosan kedvelt és köztiszteletben álló tényezőjét veszíti — távozása által. (Kisjenői levelezőnk e hírére azt az értesítést vettük, hogy radnai telekkönyvvezetővé A n t a l Antal pécskai kir. járásbírói segédtelekkönyvvezető nevezetett ki, a mit már a hivatalos lap is közzé tett. S z e r k.)

— Az állandó vegyes felülvizsgáló bizottság elnökévé polgári részről ismét F á b i á n László főispán, helyettesévé pedig S z a t h m á r y Gyula alispán nevezetett ki.

— Az iskolaszék egy éve. Az Arad szab. kir. város községi iskolaszékének 1891—92-ik évi működéséről és a hatósága alatt álló összes községi polgári-, elemi-, fiu- és leányiskolák tanügyi állapotáról szóló tartalmas jelentés tegnap jelent meg nyomtatásban. A 64 oldalra terjedő füzetet, melyhez egy nagy statisztikai táblázat van mellékelve, M i l l i g

József iskolafelügyelő tezi közzé. Kiterjed a füzet — mely jelentést képez az iskolaszékhez — a beiratások és személyi ügyekre, a különféle intézkedésekre, építkezésekre, óvodák felállítására, a tanulók segéyzésére, egészségügyi viszonyokra stb. Legközelebb bővebben fogjuk ismertetni a tanulságos és érdekes jelentést.

— Népesedés. Aradváros területén az elmúlt héten a születések száma egyenlő a halálozásokéval. Született ugyanis 27 fi és 4 nő, összesen 31, meghalt 12 fi és 19 nő, összesen 31 egyén s így úgy a születések, mint a halálozások évi aránya a múlt héten 36:4 pro mille volt.

— Áthelyezés. Az igazságügyi miniszter M a d a r i János k i s j e n ő i kir. járásbírói segédtelekkönyvvezetőt a p é c s k a i kir. járásbíróshoz helyezte át.

— Táviróhivatalok. Mint a hivatalos lapban olvassuk, Aradvármegyében S e p r ő s, V a d á s z és T a l p a s községekben az ottani postahivataloknál, azokkal egyesített korlátolt nappali szolgálatra berendezett táviróhivatalok létesítettek.

— Gyermekehalandóság. Aradon a múlt héten sem csökkent a gyermekehalandóság. A hét minden egyes napjára esik egy-egy gyermekehalál. A difteritisz 3, a vörheny 2 és a torokgyík 2 esetben volt a halál-ok.

— Iparhatósági megbízottak közgyűlése. Aradváros iparhatósági megbízottai tegnap délelőtt 10 órakor tartották meg W a l d e r Gyula elnöklete alatt ez évben utolsó évnegyedes közgyűlésüket. A közgyűlésen a megbízottak betérjesztették a műhelyek és gyárak megvizsgálásáról és rendben találásáról szóló jelentéseiket, melyeket lapunk legközelebb ismertetni fog. Az iparhatóságot a közgyűlésen G r e é n Nándor rendőrhadnagy, iparhatósági biztos képviselte.

— Kolerás rongyok. A kolerajárvány megszüntét tudvalevőleg kimondták Budapesten. De az is ismeretes, hogy a kolerának legkedveltebb fészke — a rongy. Ezért a belügyminiszter tegnap érkezett leiratában akként intézkedett, hogy a kolera idején lefoglalt rongy-szállítmányok továbbra is z á r a l a t t m a r a d j a n a k.

— Csak délelőtt. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratilag kereste meg az összes tankerületi főigazgatóságokat arra nézve, hogy lehetne-e és mily módon a vidéki köznevelésben a d é l e l ő t t i o k t a t á s t behozni? Tudvalevőleg ez már a főváros s egynehány vidéki város középiskoláiban alkalmazást nyert s úgy a tanulók, mint általában az előhaladásra nézve előnyösnek bizonyult. A tankerületi főigazgatók a miniszter leiratát közölték a köznevelés karával, ezeknek tehát feladata: kimutatni azt, hogy a helyi körülmények tekintetbe vétele mellett előnyös lenne az összes tanórákat — kivéve talán a torna- és énekórákat — a délelőtti időre beosztani. A nagyváradi tankerülethez tartozó

társulat dekonstruálta magát s nekem a karmesteri állomás volt felajánlva. Örömröpesve siettem Nápolyba, beleegyeztem a feltételekbe, s magamon kívül voltam, mikor Maestronak szólítottak.

Emlékszem, egyszer vasárnap „Satanello” operettet adtuk. A színház zsufolva telt meg s olyan lármá, zene-bona fejlődött ki, ami csak egy nápolyi színházban képzelhető. — A publikum követelte, hogy a „da capot” játszassam, de mert a társulatot kifárasztani nem akartam s minthogy ez este úgy is sokat kellett játszaniok, nem tettem meg a kívánságot.

Fülsiketítő visítás és fütty keletkezett. Szerencse, hogy azt a darab fát is, mely a karzatról felém tartott, észrevettem, s előbb elmenekültem a karmesteri székéből, mintsem ez lepottyanhatott volna. Ez intés volt számomra, s én a publikum kívánságának eleget tettem.

Nem soká erre az incidensre a társulat megint felbomlott s én beálltam Scognanciglióhoz, a ki a fondo-színházban úté fel sátorfáját. Itt karmester és szerepkiosztó valék, napidijam hét lira volt. Ez volt legzavartalanabb korszakom! A társaság jó bevételeket csinált; innen Genuába kellett mennünk, hova

1886-ben a farsang idejére szerződöttem voltam.

Mondhatom, hogy Genuában nyugodt életnek vége szakadt s csak ide-oda vándorlás volt a későbbi sorsom, Genuából Alexandriába, Alexandriából Modenába, Modenából Ancoba, Ascoli-Picentoba mentünk. Szóval hanyatott, terhes élet volt ez, a mely keveset hajtott a konyhára. — A társaság harmadszor is megbukott, feloszlott s egy árva fitying nélkül ültem Ascoliban.

De meg volt ekkor is a védő angyalom. Barátságba léptem olyan derék emberekkel, kik a mennyire annyira scgitettek, sőt egy, a kinek szerzeményeim tetszettek, pénzt is adott. Anconában megirtam a „Rateliffemhez” a nyitványt, Ascoliban lelkesedtem az operáért, s megirtam az intermezzót. Visszatértem Anconába, s innen számos levelet írtam szét, hogy valahol alkalmazást kap-hassak.

Egész vagyonom egy arany óra, ezüst láncz és egy arany gyűrű volt. Ezt is eladtam egy napon, midőn hiányzott pár líram. Ezen reggeliztem, sőt pazarul éltem, mert cigarettáztam is.

Végre ütött a megváltás órája, meghívást kaptam a fondo-színházhoz Nápolyba. Ci-

rella herceg társulatánál voltam. Egy hónap múlva azonban ez a társulat is felbomlott s én újra foglalkozás nélkül voltam kitesztva az életbe. De nem töltöttem hasztalanul az időmet; ebédem igen sovány volt, de teljes erőmből dolgoztam operámon, a mely rövid idő alatt készitődött.

Majd később Marescánál kaptam alkalmazást, még mindig a fondo-színháznál, most újból kezdődött kóborlásom; Nápolyból Beneventbe, Beneventből Foggiba. Végre decz. 29-én Cerignolsba értünk, a honnan én nem távoztam többet.

1886-nak egész farsangját Marescánál töltöttem és 10 lírát kaptam egy napra, a mely éppen elég volt kívánalmaimnak. De attól az élettől csakhamar elment a kedvem. Nem játszottam ép rosszul s hivatást is éreztem magamban. Elhatároztam, hogy tovább képezem magamat. Akárhöl kapok mellékkeresetet. Órákból megélek. — Maresca ezt megsejtette, egy napon megszólított és megkérdezte, miért akarom elhagyni, nem teszek jól, ne hallgassak az álnok barátok szavára.

Nem is tudom, mi történt; tény az, hogy tettelegességre vetemedtünk a disputa végén. Még most is hordom a jelét. Vissza akartam neki adni, de a „collegák” elvezettek.

középtanodák igazgatóságai már megkapták a felhívást nyilatkozatra.

— **A Panama-ügy szálai nálunk.** Báró Cottu két „barátnőjének“ egyike, kik a párisi katasztrófa elől külföldre menekültek, a mint már jelentettük, Aradra érkezett, s itt egy estét kitünően töltött el. A párisi nő most Budapesten át Bécsbe utazott s az ő vonalán utazott egyuttal két titkos rendőr is, kik nem tervezték női utitársuk elfogását, hanem inkább vele egyetértőleg bizonyos, a báróra nézve kompromittáló papírok megszerzésében fáradoznak, s melyek — a mint gyanítható — Budapesten vagy Bécsben vannak elrejtve. A bécsi rendőség különben nincs értesülve a francia tréfium bécsi időzéséről s nem éri magát arra indítatva, hogy a Panama-ügyre vonatkozó, esetleg Bécsben levő papírok után kutasson.

— **Orvosválasztás.** Nett János dr. tornyai községi orvos lemondása következtében üresedésbe jött orvosi állásra — írja levelezőnk — az e hó 27-én tartott községi képviselőtestületi ülésen Krausz Ferencz drt választották meg.

— **Véres verekedés.** Majdnem emberhalál történt tegnap Dratsay Lajos aradi kereskedő jégvermében, ahol Botta Miklós aradi, Sztoján Jakab mikalakai és Zimmer Antal új-aradi napszámosok dolgoztak. Sztoján valami csekélység miatt veszekedést kezdett Bottával, mely csakhamar verekedéssé fajult, melynek folyamán Botta jobb kezéről két ujja tleharapott. Zimmer a verekedést látva, ő sem maradt vesztig, felkapott egy vaslapátot s azzal Bottát leütötte. Botta összeesett, fejét elborította a vér s bezsállították a kórházba. A tetteseket a rendőség letartóztatta és átadta a vizsgálóbírósnak. Botta sérülései igen jelentékenyek.

— **Magyar telepítés a délvídeken.** Bethlen András gróf földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy Krassó-Szörénymegyében, a bálnizi járásban fekvő Nagy kiterjedésű állami birtokot parcellázza, s magyartelepítvényesek közt amertizációra ki fogja osztani. Bár ez üdvös munkánál a minisztert kizárólag gazdasági czélok vezetik, a megyei nacionalista párt nem állotta a miniszter szándokát gyanúsítani, s más terveket belemagyarítani intenciójába, miért is Bre dice a nu Koriolán, a hirhedt lugosi ügyvéd s oláh agitátor, valamint elvtársai füt-fát megmozgattak, hogy e telepítést megghisítsák. Nekik nem kellene a magyar telepesek, ha telepíteni akarnak, telepítsenek ide oláhokat, mert ehhez a földhöz, mint ők hiszik, az oláhoknak van kizárólagos jussuk. Ezen a szarvasokoskodáson kívül még azzal is érvelnek s korteskednek a telepítés ellen, hogy az oláh nép a magyarok oda költözése által ezen a vidéken a degeneráltság veszélyének lesz kitéve. Szerencse, hogy a megyebizottsági tagok többsége nem osztja Bre dice a nué ezt az érvelését, sőt a románok főbb emberei is, élükön Mihályi Viktor lugosi görög katolikus püspökkel, az állandó választmány véleménye felé hajolnak, mely feliratban kéri a kormányt, hogy ezt, a megye gazdasági gyarapodására irányzott tervet minél előbb valósítsa meg. Annait azonban rekompenzációképpen még is kivíttek Bre dice a nué, hogy a feliratban meg lesz említve, hogy a megye közönsége nem ellenzi a románok letelepítését sem, ha az érdekeltek kimutatják, hogy az odavaló viszonyok erre kedvezők lesznek. A december 28-ára összehívott rendkívüli közgyűlésen valószínűleg újra napirendre kerül ez a fontos ügy, mely bizonyára hivatva lesz Krassó-Szörénymegye nemzeti irányba való terelésén is lendíteni.

— **Keménytűz.** Tegnap délben 12 órakor Biró Ákos Lujza-utcza 1. sz. házának kéménye kigyulladt. Még mielőtt a tűz elharpódzhatott volna, a városi tűzország elfojtotta. A kár jelentéktelen.

— **Aradváros Lázárjai.** Aradváros szegényügyi bizottsága tegnap délután 4 órakor

Sarlot Domokos főkapitány elnöklete alatt ülést tartott, melyen 30 városi segélyért folyamodó munkaképtelen kérvénye nyert kedvező elintéztést.

— **Gymnázium Békés-Gyulán.** A gyulai gymnázium ügye, mint tudósítónk írja, lassan bár, de halad előre. Gr. Wenckheim Frigyesné szül. gr. Wenckheim Krisztina 50,000 forintos alapítványa, valamint a Wenckheim-és Almássy-családok adakozásai hova-tovább lehetővé teszik, hogy Békésmegyének egy katolikus jellegű, mintaszerű gymnáziuma lehessen. Rajtok kívül kiváló buzgalmat fejtenek ki az intézet megteremtése körül Gonda cs Benedek apát és lelkész, valamint Terényi Lajos, Gyula város országgyűlési képviselője. Legutóbb Schlauch Lőrincz nagyvárad püspökhöz fordultak támogatásért. Van rá remény, hogy ha nem is a legközelebbi iskolaévre, de két év múlva, a kalocsaihoz hasonló, internátussal egybekötött gymnázium lesz Gyulán.

— **Nagy ékszerlopás.** A karácsonyi ünnepek alatt Rosenfeld debreczeni ékszerkereskedőt ismeretlen tettesek kirabolták. A nagy ékszerlopás után, a debreczeni rendőség az egész hazai rendőrséget értesítette, melyről az aradi is tegnap kapott távirati tudósítást. A betörők a kitanult fajták közül lehetnek, mert az üzlet feltörése tolvaj művészettel lett végrehajtva. Az aradi rendőrök azt hiszik, ők fogják kézre keríteni a debreczeni ékszerlovaját.

— **Szarka természetű leány.** Sullyók Erzsébet neve olyan név, mely nemcsak az aradi rendőri bünkrónika minden lapján föltétlenül előfordul, hanem olyan is, melyet minden héten 8—10 lopási esettel kapcsolatban olvas a nagyközönség. Már legalább huszizben érte tetten, fogta el és büntette meg szigorúan a rendőség, mégis még mindig veszélyeztetni Aradon a vagyonbiztonságot. Tegnap ismét kézre került a javithatlan jó madár, terhelve nem kevesebb, mint hétrendbeli ujabban elkövetett lopás vétségével. Lakat alá tették s nem egyhamar kerül ismét szabad legögöre.

— **Elvesztett pénz.** Ludwig Alajos háztulajdonos hétfőn délután a színházi pénztár előtt 104 frtot elvesztett. Becsületes megtaláló illő jutalomban részesül, ha az összeget a kapitányságnál átadja.

— **Pályázatok.** A segesvári jbiróságnál albirói áll. 14. nap alatt. A karádi adóhivatalnál III. oszt. adóellenőri áll. 14 nap alatt. A vukovári pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki áll. jan. 2. A budapesti tvszéknél irnoki áll. jan. 27. A n-szebeni tvszéknél II. oszt. jegyzői áll. 14 nap alatt. A beári adóhivatalnál VI. oszt. adótisztai áll. 14. nap a. A debreczeni jbiróságnál irnoki áll. 28 nap alatt. A szatmár-némethi tvszéknél aljegyzői áll. 2 hét alatt. Az orsovai jbiróságnál segédszolgái áll. 14 hét alatt. A miavai jbiróságnál III. oszt. telekkönyvvizetési áll. 2 hét alatt. A turdosini adóhivatalnál III. oszt. adótárnoki áll. 2 hét alatt. A budapesti zálogházaknál több gyakornoki áll. jan. 31.

Hymen.

Kohl Péter vonatvezető eljegyezte Molnár Alajos helybeli lakos szép nevelt leányát, Kollárida kisasszonyt.

Gyászrovat.

Özv. Szalay Károlyné szül. Gregor Johanna általános tisztelt aradi matróna, Szalay Károly ügyvéd és Szalay Antal városi törvényhatósági bizottsági tagok édes anyja, — mint részvétellel értesülünk, — tegnap reggel életének 77-ik évében meghalt. Elhunytáról a mélyen sujtott gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Fájdalomtelt szívvel tudatjuk forrón szeretett édes anyánknak, nagyanyánknak, dédanyánknak, illetőleg anyósunknak, özv. Szalay Károlyné szül. Gregor Johanna nének, a k. hó 28-án reggeli 6 órakor, életének 77-ik évében történt csendes kimúltát. A drága halott hült tetemei f. hó 29-én, d. u. 3 órakor fognak a Hunyady-utcza 4. számú házból örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 30-án, d. e. 9 órakor fog a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában megtartatni. Béke hamvaira! Áldás emlékére! Arad, 1892. december 28. Szalay Károly, Szalay Antal, Szalay Mária férj. Wokr-

zal Vilmosné, gyermekei. Szalay Károlyné szül. Zipser Anna, Szalay Antalné szül. Timáry Etelka, menyei. Wokrzal Vilmos veje. Szalay Erzsébet férjez. Pucher Jenőné, Szalay Béla dr. ifj. Szalay Károly, Szalay Imre, Szalay Dezső, Szalay Kálmán, Szalay Janka, Szalay Jenő, Szalay Lenke, Szalay Józsi, Szalay Géza, Szalay Ilonka, unokái. Pucher Zoltika, dédunokája.

Osváth Imre, sarkadi ev. ref. lelkész, a nagyszabolontai ev. ref. egyházmegye kiérdemült esperese elhunyt. Egy ember, a ki jól előre meghagyta, hogy koporsója fölött legyen az emlébeszéd alapmondata: „En nekem mind életemben, mind halálomban nyereségem a Krisztus.“ Egyéb nyereségre sohasem törekedett; de épen evvel lett a nyeresége annak a vidéknek, hol működnie kellett. Osváth Imre Nagy-Zerinden, Aradvármegyében, 1808. május 23-án született nemes családból, melynek tagjai már 1609-ben vitézkedtek aradmegyében. Apja Osváth Péter volt, anyja Virágosy Erzsébet. Az elemi iskolát Zerinden végezte, a hatosztályu gymnasiumot Hód-Mező-Vásárhelyen s 1826-ban irta alá a debreczeni főiskola törvényeinek. Ötven esztendő múlva 121 tanulóvársa közül már csak 18-ad magával tilhette meg ennek az eseménynek emlékét. Béke poraira!

Báró Sztojanovits Györgyné, született Manasz Magda, mint őszinte részvétellel értesülünk, e hó 26-ikán, Germánon, három napi betegség után, agyhártyagyulladásban meghalt. Holttestét Murányra szállították, a hol szerdán délelőtt 11 órakor a családi sirboltban örök nyugalomra helyezték. A bájos ifjú asszony halálának híre mindenütt, a hová csak eljutott, általános és őszinte mély részvételt keltett, így Aradon is, hol szintén vannak a megboldogultnak rokonai. Nyugodjék békében.

Egyletek, Társulatok.

— **Az aradi korcsolyázó egylet** f. évi december hó 29-én d. e. 12 órakor a városligeti csarnokban választmányi gyűlést tart. Tárgy: Esti jég-ünnepély rendezése. Emmerling czég ajánlata, stb.

— **Az aradi filharmonia-egyesület** f. hó 29-én csütörtökön esti 8 órakor ének-próbát tart, melyre a működő tagokat ez uton hívja meg az elnökség. A próba a polgári fiúiskola disztermében tartatik meg.

Mulatságok.

Farsangnaptár:

December 31. Vasuti tisztviselők Szilveszter-estélye (Indóház).
December 31. A tisztú kaszinó Szilveszter-estélye (Várban).
Január 6. Az izraelita nőegylet tombolával és mükedve-ö-előadással egybekötött táncestélye (Fehér Kereszt).
Január 7. A „Maros“ evesős-egylet fényes bálja (Fehér Kereszt).
Január 7. Waggongyári munkások bálja (Városligeti vendéglő).
Január 7. Jótékonycélu táncestély Pankotán (Fehér Kereszt).
Január 14. A második irodalmi és zeneestély (Fehér Kereszt).
Január 15. Iparosifjak táncszivalma (Iparos-ház).
Január 22. A szabók szakegyletének bálja (Nagy Lajos tancsterme).
Február 4. A szegénytanulókat segélyző egylet bálja (Fehér Kereszt).
Február 5. A könyvnyomdászok bálja (Fehér Kereszt).

— **Az izr. nőegylet estélye.** Az aradi izr. nőegylet részéről január hó 5-én esti 8 órakor tartandó jótékonycélu mükedvelői szini előadással, hangversenyvel és tombolával egybekötött táncestélyre a belépti jegyek mátol kezdve ifj. Klein Mór könyvkereskedésében kaphatók.

— **Tombola-ajándékok.** Az izr. nőegylet jótékonycélu tombolájára befolyt tárgyak folytatólagos jegyzéke: özv. Rancsbu rg Morné: 1 kosárka, 1 kép, 2 figura, 1 finom írószer, 2 flacon. dr. Adler Lipótné: 1 arany haltartó és virágtartó, 1 hamutartó, 1 tásza, kézimunka, 1 visitkártyakosár, 1 kis váza. Wint er Adolfné: 1 himzett törülközőtartó, 1 festet falitányér, 1 német regény, 1 bonboniere, 1 baba, 1 téntartó, 1 játékdarab, 2 juxtárgy. Spitzer Ressóné: 1 japánzi legyező, 2 porcellain figura, 1 kosárka. Steinh ar dt Rozália: 1 visit-

kártyatányér, 1 üvegasztaldisz, 1 bonboniére, 1 gyufatartó. Eisler Steinhart Hanna: 1 téntartartó öntött vasból. Horowitz Clotild urhölgy: 1 nagy rózsafa. Pollák Károlyné: 1 cognac-készlet, 2 porcellain virágtartó, 1 hamutartó, 2 kis chinai alsótálca, 1 kis liquer korsó, 1 olvasó jel. Róth-Hacker Juliska: 2 nagy mackart csokor, 1 bonboniére, 1 faldisz. Özv. Terner Amália: 2 virágváza, 2 asztalkendőgyűrű, 1 plüschecessér. További adományokat sziveskedjenek a nemeslelkű adakosok Dautsch Babetta urnőhöz küldeni. Az ízr. nőegylet elnöksége.

Színház.

A színház műsora:

December 29. (Csütörtök) Daniseffek, szin ú.
December 30. (Péntek) Inségesek, Sas és Fehér új bohózata először.
December 31. (Szombat) Fenelányok, énekes bohózat.

— A népszínház szinmű-pályázata. Az a bírálóbizottság, a melyet az 1848-i márciusi eseményeket tárgyzó szinművek fölött való ítélethezatalra fölkértek, ülést tartott Kaas Ivor br. elnöke alatt. Rényi Dezső, a népszínházi bizottság titkára fölolvasta a pályázati föltételeket s aztán kiosztották a pályaműveket a bírálók között.

Törvénytörvény.

— A mai sajtótárgyalás. Ma ül törvényt az aradi kir. törvénytörvény, mint sajtóbírószék s vele az aradi esküdtörvény utóljára. Barabás Béla dr aradi ügyvéd, orsz. képviselő lesz a magánvádló, a vádlott pedig Baráth Armin temesvári lapszerkesztő. A sajtóügy története visszavezethető arra az esküdtörvényi tárgyalásra, melyen ifj. Steiner Károlyt, a „Südungarische Reform“ szerkesztőjét képviselte Baráth Arminnal szemben a mai tárgyalás magánvádlója. Tárgyalás után Baráth sértve látta magát a védő által produkált adatok által s a „Temesvári Zeitung“ban heves támadásokat intézett Barabás Béla dr ellen. E támadásokat tartalmazó cikkek vannak inkriminálva a vádlóélben.

A sajtóbírószék a következőleg alakult meg: elnök Ottrubay Károly törvénytörvényi elnök, szavazóbírók: Dániel Lajos dr, Köllér János és jegyző Babó Andor. A tárgyalásra a negyedik negyed esküdtői vannak beidézve, névszerint: Dániel János, Nyári Vilmos (mérnök), Reisinger Vilmos, Révész Adolf, Kohlbauer Ferencz, Buzáky Gyula, Heincz Gábor, Wollák József, Köpf Kálmán, Plopu György dr, Nagy Farkas, Kohn S. N., Bettelheim Manó, Gellényi Ernő, Nikolits Péter, Domonkos Lajos, Klapok Alajos, Steigerwald Alajos, Fényes Béla dr, Mülek Lajos dr, Fehér Manó dr, Nemes Zsigmond dr, Venter Gerő, Vizer Péter, Réthy Viktor, Andrányi Kálmán, Wadowszky G., Barkó Ferencz, Steinitzer Pál dr, Fényes Kálmán dr, Hirschmann V., Nikolits Döme, Rosenberg Károly dr, Vechslér József, Neuman Sámuel és Bukovecz Pál. A pótesküdtöket a törvénytörvény elnöke a III-ik negyedből idézte meg.

Tanuk egyik fél részéről sem hivatoltatván, nem lettek beidézve, az inkriminált cikkeken kívül az ügy érdeme okmányfelolvasást sem kíván, így valószínű, hogy az esküdtörvény még délelőtt kimondja a verdiktet. A tárgyalás, mely iránt élénk érdeklődés nyilvánul, reggel 9 órakor kezdődik. Belépőjegyek Papp Konstantin törvénytörvényi irodaigogatónál kaphatók.

— Lukács, a rágalmozó. A királyi kuria tudvalevőleg rágalmozásért helyezte vád alá a hirhedt oláh agitátor, Lukács Lászlót, mivel Toperczer Kálmán szatmári törvénytörvényi bíró előtt, a ki őt a fernezyi dinamitmerénylet miatt indított pörben mint tanut kihallgatta, azt vallotta, hogy a merényletet maga a magyar kormány rendezte s a végrehajtással Papp Zsigmond körjegyzőt bízta meg. A szatmári törvénytörvény egyik ítéltanácsa Móricz Lajos elnöke alatt a jövő

hó 27-én fogja tárgyalni ezt a pört. A vádhatóságot kivételosen a debreczeni kir. főügyészség fogja képviselni.

VEGYESEK.

— Az örült szerelme. Nagy feltűnést keltett Znaim osztrák városban egy odaváló már nem fiatal ember szerelmi drámája. Az illető neve Foitl János. Valamikor kapitány volt az egészségügyi csapatban, most pedig a telekkönyvi hivatalnál volt alkalmazva. Nemrég szerelmeire lobbant egy ifjú leány iránt, aki nem akarta meghallgatni a már deressedő szerelme. Minthogy pedig Foitl mindig jobban zaklatta a leányt házassági ajánlatával, imádotját elvitték a szülei Bécsbe a nővérehez. Most karácsonyra látogatába hazament a leány. Midőn ezt Foitl megtudta, újra beállított hozzá és nőül kérte. A leány elutasította. Szombaton este észrevette a leány az ablakon, hogy Foitl megint jön. Rosszat sejtve, bezárkózott. Foitl erre dühre gerjedt s olyan lármát csapott az udvaron, hogy végre, csak hogy lecsendesíthessék, kinyitották a konyhaajtót. Foitl megállt a leány előtt, forgópisztolyt vett elő s elkialtotta magát: Ma mind a ketten meghalunk! A leánynak volt annyi lélekjelenléte, hogy félrelökte, aztán elmenekült a szomszédok ajtaját. Foitl be akart rohanni utána, de már zárva találta az ajtót. Erre felkiáltott: Akkor magam halok meg, mert nem élhetek nélküled! És fejébe lőtt. A házbeli orvosért szaladtak, de már vége volt a szerencsétlennek, aki öreg anyját és nővérét tartotta el. Ezek most nyomorra vannak kárhóztatva.

— Halálos párbaj Monte-Carlóban. A játékszenvedély nagy botránynak s azután véres párbajnak volt okozója tegnapielőtt Monte-Carlóban. Egy Romanov Péter nevű orosz gróf, meg egy Brooklyn nevű amerikai ember úgy összeveszett a játékszenvedélyben, hogy az egész játszó közönség köréjük csoportosult. A gentlemanok nem nagyon kimélték egymást s kölcsönösen használtak oly kifejezéseket, a melyeket férfiak nem szoktak nyugodtan zsebre tenni. A civ dást pisztolypárbaj követte, mely az orosz gróf-halálos megsebesülésével végződött. Mikor a ellenfelek már szemközt állottak, a gróf félvállról oda szólt egyik segédjének: „Fogadjunk, hogy kilövöm a szemét.“ Az amerikai, a ki már a magasba emelte pisztolyát azzal a nyilvánuló szándékkal, hogy a levegőbe löv, erre gyorsan célzott s mielőtt a gróf löhetett volna, elsütötte a pisztolyát. Romanov Péter rögtön térdre bukott. Az orvosok hozzá siettek. A boldogtalan ember szájából ömlött a vér, a tüdeje volt átlöve. Életét nem lehet megmenteni.

— Dinamitmerénylet az ir alkirály ellen. A dinblini karácsonyest ijesztő megzavarását röviden már jeleztük. Erről a merényletről most részletesebb adatokat irnak. Szombaton este tizenegy órakor történt a nagy robbanás, mely a rendőrségi épület egész környékét megrémítette. A hová a robbanás zaja el nem hatolt, megvitték oda a hirt az utczán járó, megrémült emberek. A rendőrségi épület közelében van a városháza és a várpalota. Az épület kapujában egy dinamittal töltött petárda robbant fel. Kevéssel tizenegy óra előtt egy rendőr látott valamit csillámlani. Mintha egy égő szivar vége lett volna. A mint később megtudták, nem volt más, mint a pokolgép szikrázó kanócza. Nem sokkal azután, hogy a rendőr ezt észrevette, egy másik fiatal rendőr, Sinnot, lépett a rendőrségi épületbe. Alighanem megrugta a pokolgépet, talán ő is szivarvégnak gondolva a kanócot; vagy talán kezébe is vette. Bizonyosat nem tudni. Abban a pillanatban felrobbant az és Sinnot teste darabokra tépve vergődött vérében. Még nem szállt el belőle az élet: fölemelték a kövezetről s bevitték a kórházba, de ott mindjárt meghalt. Bal lábát és jobb karját leszakította a légnymás a törzséről, arca annyira össze volt zuzva és égetve, hogy nem lehetett ráismerni. Maga az épület nem sok kárt szenvedett. A szomszéd házak ablakai azonban mind összetörttek. A dubliniak azt hiszik, hogy nem annyira a rendőrség, mint a királyi várpalota ellen volt tervezve a merénylet, mert a kormány nem akart Dally dinamitmerényletnek megkegyelmezni, míg négy parasztot, a kik 1889-ben Marti rendőrfelügyelőt meggyilkolták, három nappal azelőtt szabadon bocsátot-

tak. A nyomozást megindították. A rendőrség gyanítja, hogy hol kell a tettest keresnie s csak az alkalmas pillanatot várja, hogy kézrekeríthesse. Az ir nacionalisták ép úgy elítélik a merényletet, mint a Phönix-parkban történt gyilkosságot és azt állítják, hogy a gonosztett tisztán személyes boszu műve. Az unionista lapok azt követelik a kormánytól, hogy a felfüggesztett kénysztörvény némely szakaszát léptesse újra életbe, a mi a tettes fölfedezését nagyon megkönnyítené.

— Hadüzenet a háborúnak. Verescsagin, a hirneves orosz festő, mint tudva van, nagy ellensége a háborúnak. Festményei közt nagyon sok van olyan, a mely a háboru iszonyatosságát ábrázolja, még pedig realitással és megkapó elevenséggel, a hogy senki kivüle nem kultiválja ma a művészetnek ezt az ágát. De hiába pazarolta művészetének gazdag kincseit arra, hogy a háboru eszméjének ellenségeket szerezzen; festményeit megbámulta a világ, csodálták színeinek az elevenségét, alakjainak plasztikáját és csoportosítását, de arra senki sem gondolt, hogy a festő nemcsak a szemeknek akart gyönyörűséget szerezni, hanem magasabb céljai is voltak. Verescsagin tehát az előszóhoz fordult, hogy filippikát tartson a háboru ellen. Nehány nap előtt óriási közönség előtt felolvasást tartott Péterváron és eleven színekkel ecsetelte a háboru borzalmaikat. Tapasztalta, — ugymond — hogy a csatatéren a személyes bátorság csak kivételes dolog. Skobelev tábornok bizalmasan megvallotta neki egyszer, hogy ütközet előtt és ütközet közben reszketett a félelemtől és minden pillanatban az az érzése támadt, hogy a rettegést nem fogja túlélni. A tábornokok és tisztek magatartása az ütközetek alatt szintén elárulja, hogy valamennyifélelem gyötri. Az orosz tiszt megelégszik azzal, hogy megmutassa embereinek a dicsőség útját, de gondoskodik róla, hogy a maga személyét biztonságba helyezze. A legjobb esetben a katonának az élen halad egy ideig, azután, ha ellenséget lát, elkialtja magát: „Horrah! Előre fiaim!“ — ő maga pedig szépen visszamarad. A bátor katonák szintén „hurrát“ kiáltanak, azután — ők is hátra maradnak, ha ugyan lehetséges, vagy ha előbb az ellenség golyói le nem terítik őket. Verescsagin ezzel a felolvasással magára zuditotta az orosz tisztek és tábornokok haragját és az orosz sajtó a felolvasás óta sűrűn czáfolgatja az „indiskrét“ festő állításait.

Táviratok.

Pályanyertes szinmű.

Budapest, decz. 28. (Saj. tud. táv.) A Garay-féle 1500 frtos szinmű-pályázatot a nemzeti színháznál Berczik Árpád a mai napon „Divat“ című darabjával nyerte meg. A bírálók még őt előadhatót darabot találtak.

Kolera.

Budapest, decz. 28. (Saját tud. táv.) Ma délelőtt egy újabb kolera-betegedés fordult elő. Halálozás nem volt. Gyógyultan elbocsátottak kettőt; a beteglétszám hét.

Bukások.

Debreczen, decz. 28. (Saját tud. táv.) Félmillió passzívával megbukott Feischl Fülöp és Fia terménykereskedő, utána Ambrus Jakab gazdag magánzó. A „Nemzeti bank“ 150,000 frtig van érdekelve, a többi bankok kevésbé, de mind érdekeltek.

Megfagyott földműves.

Kaba, december 28. (Saj. tud. táv.) Lengyel gazdag földműves sertéseket hajtva, az után kőve fagyott. A sertések maguktól hazamentek.

A Panama-botrány.

Páris, december 28. (Saj. tud. táv.) Ujabb megtalálták a Panama-társaság

levélmásoló könyvét, mely tartalmazza a Herz Cornéllal és Artonnal folytatott levelezést azon tárgyalások ügyében, melyeket számos szenátorral és képviselővel folytattak, kik egyenest követelték a pénzt. A könyvből számszerűleg kitűnik az is, mekkora összegeket fizetett ki a társaság ily uton. E pontra vonatkozólag a vizsgálatot még a kamara újbóli összeülése előtt fogják megindítani. A miniszterium kebelében folytonos a viszálykodás. A tengerészeti miniszter lemondással fenyeget, ha az igazságügyminiszter a tervezett letartóztatásokat tényleg elrendelné. Freycinet a maga részéről protegálja, kit pedig Ribot ártalmatlanná akarna tenni.

Loubet vonakodik Ribot ónjátszához képest a szocialisták vezérei ellen erősebb intézkedésekhez nyulni. A kamara újbóli összeülésekor komolyabb eseményektől tartanak. Az igazságügyi palotából hírlik, hogy Herz Cornél kiadását a vádlevél alapján fogják kérni. Legnagyobb feltűnést kelt a hír, hogy a Panama-bizottság az új ülésszak megnyitása-kor nyílt szakadást akar előidézni a kormányval, mi végből tüntetőleg lemondanak és a nemzethez kiáltványt fognak intézni, melynek éle a kormány ellen irányul.

Páris, december 28. (Saj. tud. táv.) A Panama-társulat irodájában képviselőket és szenatorakat kompromittáló leveleket találtak, valamint Herz és Arton levelezések a kamarában teendő lépések fölött. Az irományok az összes érdekeltek neveit és követeléseit is tartalmazzák. Egy másik forrás azonban megczáfolja.

Páris, decz. 28. (Saj. tud. táv.) A helyzet rendkívül zavaros, s a forradalmárok felhasználják az alkalmat. Párist 80 kerületre felosztották, gyűléseket tartottak, s izgatásaik rendkívüliek. Ilyféle kiáltások hallhatók lépten-nyomon: „Fel kell akasztani Carnotot!”

Reinach állítólag 100,000 frankot ígért egy vegyésznek, hogy Herzet megmérgezze.

Nagy tűz.

Nantes, decz. 28. (Saj. tud. táv.) Tegnap nagy tűzvész dühöngött, mely 4000 hektoliter szeszt és 1200 hektoliter bort pusztított el. A mentési munkánál egy ember halálát lelte, 30 megsebesült.

Közigazdaság.

A világ összes bortermése a legújabb statisztikai adatok szerint körülbelül 123.000.000 hektoliterre, az összes szőlőterület pedig 7.500.000 hektárra becsülhető. Legnagyobb szőlőterülete Olaszországnak van, mely 1.926832 hektárra rug, ezután következik Franciaország 1.763,474 hk.-ral, Spanyolország 1.706,501 hk.-ral, Magyarország (Horvát-Szlavonországgal együtt) 340,000 hektárral, Ausztria 232,000 hektárral, Portugália 200,000 hektárral. A többi államok szőlőterülete kétszázézer hektáron alól van. Az átlagos évi bortermés mennyisége a következő: Franciaország 30.000.000 hektoliter, Olaszország 30.000.000 Spanyolország 25.000.000 hektoliter, Magyarország (Horvát-Szlavonországgal) 6.000.000 hl, Portugália 4.000.000 hl, Ausztria 3.800.000 hl, Oroszország 2.500.000 hl, Németország 2.500.000 hl, Algír 3.500.000 hl, Bulgária 2.500.000 hl, Törökország és Cyprus 2.600.000 hl, Chili és La Plata 2.000.000 hl, Görögország 1.500.000 hl, Románia 1.500.000 hl, északamerikai Egyesült-Államok 1.500.000 hl, Argentína 1.500.000 hl, Svájc 1.000.000 hl, Szerbia 800.000 hl, Azóri, Kanári-szigetek, Madeira 150.000 hl, Jóréményiség-foka 200.000 hl, Tunisz 80.000 hl, Ausztrália 130.000 hl.

A filloxera elleni védekezés Franciaországban. Franciaország szőlőterülete, mely a filloxeravész előtt körülbelül 2.500.000 hektár volt, az 1891-ik év végéig 1.763,374 hektárra, az évi bortermés pedig, mely azelőtt átlag 50 millió hektoliterre rugott, az 1885-1891-ik évek alatt 24-30 millió hektoliterre apadt le. A francziák azonban nem nézték tétlenül a dolgot, hanem ugyancsak hozzá fogtak a védekezéshez, a mely igen sok helyen valóságos létkérdés volt rájuk nézve. Tudvalevő dolog, hogy Franciaországban a filloxera ellen való védekezés módjai közül az ellenálló amerikai szőlőfajok mivélése részesült legnagyobb felkarolásban, s ehhez képest az amerikai szőlővel beültetett területek kiterjedése, mely 1881-ben még csak 8904 hektár volt, 1886-ban már kb. 110,787 hektárra, 1889-ben 289,801 hektárra, 1890-ben 436,000 hektárra, 1891-ben pedig már 600,000 hektár területen szénkéneggel, 9000 hektáron szénkéneg-káliummal, 30,000 hektáron pedig elárasztással védekeznek a filloxera ellen. Egy 1887-ben alkotott francia törvény értelmében a filloxeralepett közigazgatási járásokban (arrondissement) ültetett új szőlők tekintet nélkül arra, vajjon az ültetés a régi szőlők helyén, vagy más helyen történt-e, négy évi adómentességben részesülnek. Ezen kívül az állam a filloxera ellen való védekezést csak ott és annyiban támogatja, a hol és a mennyiben erre maga az érdekelttség is anyagi áldozatot hoz. Oly esetekben ugyanis, a mikor valamelyik départment, vagy valamelyik község a szénkéneggel, szénkéneg-káliummal, elárasztással vagy az amerikai szőlőfajokkal való védekezés előmozdítására bizonyos segínyt szavaz meg, ehhez az állam is ugyanakkora összeggel járul. Továbbá oly esetekben, midőn valamely szövetkezet, gazdasági vagy borászati egyesület jövedelmének egy részét ellenálló amerikai szőlőfajok szaporítása, vagy az adaptatio és szőlőoltás, vagy a szőlőmivéléés különböző módjának tanulmányozása céljából létesítendő szőlőtelep felállítására fordítja, az illető szövetkezet vagy egyesület állami segínyben részesül, mely azonban az egyesület által e célra megszavazott összegnél nagyobb nem lehet.

Szeszüzlet.

— Deczember 28. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 50.50, kicsinyben 51.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az 'Aradi Közlöny' távirati tudósításai. —
Budapest, decz. 28. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	szilárd	7.40 — 7.95
	tiszavidéki	"	7.50 — 8.20
	pestvidéki	"	7.45 — 8.15
	fehérmezei	"	7.45 — 8.15
	bácskai	"	7.50 — 8.15
Rozs	—	lanyhaj	6.20 — 6.40
	—	—	—
Árpa	takarmány	szilárd	5.20 — 5.50
	égetni való	"	5.80 — 6.15
	sörfőzdei	"	6.30 — 7.50
Zab	—	szilárd	5.60 — 5.90
Tengeri	bánsági	szilárd	4.65 — 4.70
	másnemű	"	4.70 — 4.75
Kaposzta-repcze	—	szilárd	—
Köles	—	lanyhaj	4.10 — 4.25
	—	—	—
Buza	tavasza	csend.	7.58 — 7.60
	junius 1892	"	7.46 — 7.48
Tengeri	máj.-jun. 1892	csend.	—
	szept.-okt. 1891	"	4.87 — 4.39
Zab	Bpest sz. tavasz	csend.	—
	" " őszre	"	5.50 — 5.52
Kaposzta-repcze	—	szilárd	11.50 — 11.70

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. deczember 28.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	114.—
Magyar papírdárdék 5%	100.50
Magyar vasnti kölcsön	121.25
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsájtás	—

Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsájtás	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény	—
Temes-bánati földtehermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődezmaváltsági kötvény	—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	143.50
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy	139.—
Osztrák járadék papírban	97.50
Osztrák járadék ezüstben	97.25
Osztrák járadék aranzban	116.—
1800-ki államsorsjegyek	142.50
Osztrák-magyar bankrészevény	980.—
Magyar hitelbankrészevény	361.—
Osztrák hitelintézet részevény	313.20
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.72
20 frankos arany (Napoleondor)	9.55
Német birodalmi márka	59.05
London	120.30
20 márkás arany	11.80

Aradvárosi

Évadbérlet
88. szám.

színház

Havibérlet
szünet.

Csütörtökön, 1892. évi deczember hó 29-án:

A DANISEFFEK.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Ifj. Dumas Sándor és Corvin. Fordította: Visi Imre.

SZEMÉLYEK:

Gróf Danisef Vladimír	Somló.
Talde Roger	Góth.
Osip	Pethes.
Valanov herczeg	Vedress.
Zakarow	Róza.
Pál	Bónis.
Iván	Csatár.
Nikifor	Viola.
A pap	Szepei.
Linder	Kassay.
Konrev, orvos	Takács.
Danisef, grófnő	Follinuszné.
Lydia, herczegnő	Ráthori I.
Anna	Haraszti H.
Dosen báróné	Arányi B.
Anfissa	Czirok R.
Marianna	Temesi M.
Germaine	Takács J.
Nathalie	Márkus I.

HELYÁRAK:

Kettős nagypáholy földszinten vagy első emeleten 7 frt. — Páholy földszinten vagy első emeleten 4 frt 50 kr. — Kettős nagypáholy második emeleten 5 frt. — Páholy második emeleten 3 frt. — Támlásszék (földszinten) 1. és 2-ik sorban 1 frt 20 kr. — Támlásszék (földszinten) 3., 4., 5. és 6-ik sorban 1 frt. — Támlásszék (földszinten) 7., 8., 9., 10. és 11-ik sorban 80 kr. — Első emeleten 1-5 sorban 1 frt 20 kr. — Első emeleten 2. és 3-ik sorban 1 frt. — Első emeleten 4., 5. és 6-ik sorban 70 kr. — Második emeleten 1-5 sorban 80 kr. — Második emeleten 2., 3-ik sorban 60 kr. — Második emeleten 4. és 5-ik sorban 50 kr. — Harmadik emeleten 1-5 sor közepén 5 kr. — Harmadik emeleten közepén többi sor és oldal minden sor 40 kr. — Karzatülés közepén 30 kr. — Karzatülés oldal 20 kr.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

— Deczember 28. —

Fehér Kereszt szálloda: Tausig Sándor magánzó, Kápolnás. Stanger Róbert vállalkozó, Temesvár. Hoffbauer Jakab vállalkozó, Budapest. Scheibling V. magánzó, Buda. Sziklai A. magánzó, Nagyvárad. Lederer L. kereskedő, Budapest. Singer J. kereskedő, Szeged. Szlaha István földbirtokos, Fejérmegye.

Vass szálloda: Staubesán J. igazgató. Zaránd. Majrovitz Emil kereskedő, Radna. Schlihting Károly gyáros, Temesvár. Fischer Jakab kereskedő, Buttyin. Wabrian György vállalkozó, Világos.

Nádor szálloda: Trandafir Nesztor jegyző és neje, Szeghalom. Mogyorósi Sándor cipész, Gyula. Schwarcs Péter gazdász, Arpad. Gáspár Andor hivatalnok, Nagyvárad. Gusti György, Kiszjenő.

KIS LOTTO.

Prágai:

3, 26, 15, 29, 61.

Nagy-Szebeni:

85, 59, 38, 77, 51.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.